

Toelichting (Afdeling II)

Waterkeringen hebben de functie het achterland te beschermen tegen overstroming en vervullen daarmee vaak een regionale of zelfs bovenregionale rol. Het is daarom van groot belang dat waterkeringen hun waterkerende functie behouden.

Het waterschap heeft de taak de waterkerende functie van waterkeringen en de waterveiligheid van het gehele beheergebied te waarborgen.

Het algemene uitgangspunt bij de beoordeling van vergunningaanvragen voor (bouw)werken, beplanting of activiteiten in, op of nabij waterkeringen is dat het waterkerend vermogen en de functie van de waterkeringen gewaarborgd blijven. Het waterschap stelt daarom eisen aan de aangevraagde activiteiten, beplanting of (bouw)werken. Deze eisen hangen samen met de invloed van de aangevraagde (bouw)werken, beplanting of activiteiten op de functie, de constructie en het doelmatige beheer en onderhoud aan de waterkeringen en de uitbreidbaarheid van waterkeringen. De eisen vloeien voort uit de geldende veiligheidsnormen voor de waterkeringen.

Dijken, waterkerende constructies / langsconstructies, verholen dijken

Deze algemene regel is van toepassing op alle waterkeringen, zowel dijken, waterkerende constructies / langsconstructies, verholen dijken en combinaties daarvan. De meest voorkomende verschijningsvorm van waterkeringen is de dijk. Dit is een met gras en/of steenbekleding bekleed grondlichaam met een bepaalde kerende hoogte. Dijken zijn doorgaans voorzien van taluds. Waterkeringen kunnen ook als waterkerende constructie / langsconstructie zijn uitgevoerd. Dit is een constructie die in combinatie met een grondlichaam (dijk) of in plaats van een grondlichaam, water keert. Voorbeelden zijn damwanden, kistdammen, keermuren, kwelschermen en schuiven. Een verholen dijk bestaat in tegenstelling tot een dijk uit een aaneengesloten grondlichaam omringd door andere grond en is daarmee niet separaat aanwijsbaar. Een verholen dijk ontleent als grondlichaam zijn robuustheid aan de grootte van het gehele grondlichaam in combinatie met de gekozen kerende hoogte.

Kernzone

Bij primaire en regionale waterkeringen komt de kernzone overeen met de minimale afmetingen van de waterkering, zoals vastgelegd in de legger en de naastliggende onderhoudsstroken. Bij zomerkades is de kernzone de dijk, gemeten van binnen- tot buitenteen.

Beschermingszone

De beschermingszones van een waterkering sluiten direct aan op de kernzone. Daarnaast geven de beschermingszones het invloedgebied (ook ondergronds, beneden het vlak dat met een helling van 1:5 uit de richting van de waterkering daalt) aan van bepaalde activiteiten op de veiligheid van de waterkering.

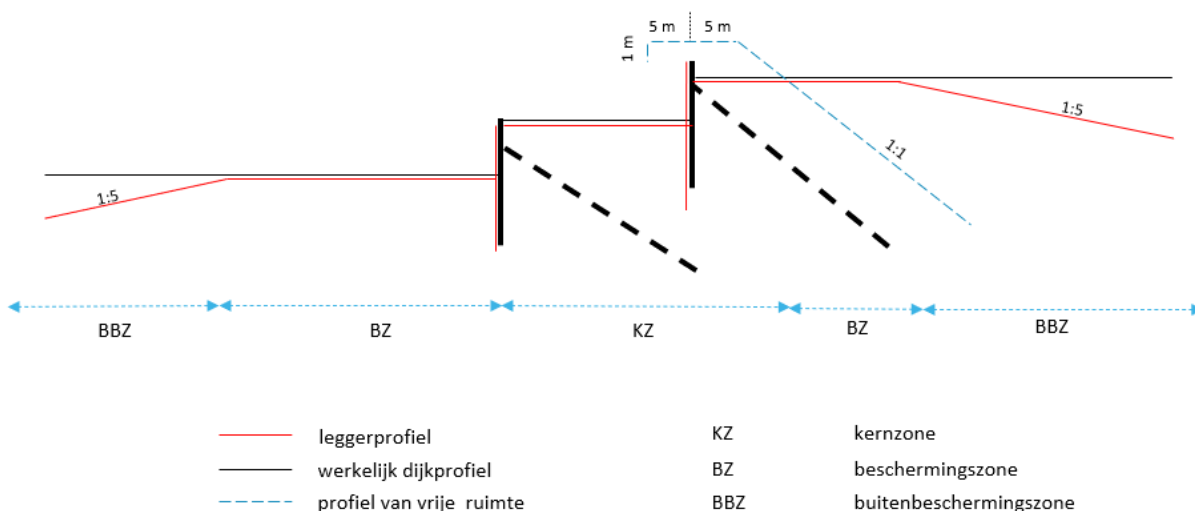
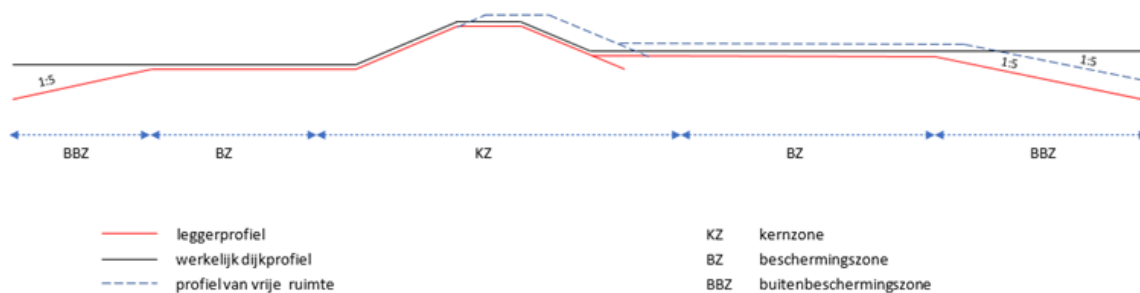
Buitenbeschermingszone

Waterschap Rijn en IJssel onderscheidt tevens buitenbeschermingszones. Deze sluiten direct aan op de beschermingszones. Voor de buitenbeschermingszones geldt een beperkt aantal verboden.

Profiel van vrije ruimte

Het profiel van vrije ruimte is de ruimte langs en boven primaire en regionale waterkeringen die nodig is voor toekomstige verbeteringen aan de waterkering. Deze vrij te houden ruimte (ook ondergronds, beneden het vlak dat met een helling van 1:5 (dijken en verholten dijken) of een helling van 1:1 (waterkerende constructie / langsconstructies) uit de richting van de waterkering daalt) is noodzakelijk om de waterkerende functie van een waterkering, ook in de toekomst, te kunnen waarborgen.

Toekomstige dijkversterkingen zijn niet uit te sluiten. Het is vanuit dat oogpunt niet wenselijk om (bouw)werken, leidingen of andere, moeilijk te verwijderen, kapitaalintensieve werken te moeten verwijderen om een dijkversterking uit te voeren. Daarom is het van belang (bouw)werken zoveel mogelijk zodanig te situeren dat een dijk aanpassing mogelijk blijft zonder sloop of verplaatsing. In deze zone geldt daarom in beginsel een verbod voor het oprichten van permanente (bouw)werken.

Algemene regel voor werkzaamheden en werken in en aan bestaande bebouwing

Voor primaire waterkeringen is op 1 januari 2017 de nieuwe normering van kracht geworden. De nieuwe normering is in de actualisatie van de legger waterkeringen in 2021 verwerkt. In veel gevallen leidt dit tot een verruiming van de beschermingszone (zoning die direct grenst aan de waterkering) en het profiel van vrije ruimte (reservering voor toekomstige dijkversterkingen).

De verruiming van de zoneringen brengt grote beperkingen met zich mee voor reguliere werkzaamheden en aanpassingen in en aan bestaande bebouwing, zoals het uitvoeren van schilderwerk, het vervangen van kozijnen, het plaatsen van dakkapellen, nokverhogingen, balkons, en technische installaties zoals zonnepanelen, warmtepompen en airco-units aan de binnen- en buitenzijde van de bebouwing. Deze beperkingen gaan verder dan nodig om onze dijken te beschermen. Om die reden worden in deze algemene regel werkzaamheden en werken die daarmee samenhangen, onder voorwaarden, uitgezonderd van de vergunningplicht. Hiermee wordt onnodige regeldruk op de omgeving tot een minimum beperkt.

Werken in de beschermingszone in relatie tot de kernzone

In deze algemene regel zijn bovengrondse uitbreidingen in de beschermingszone die aan de bestaande bebouwing worden aangebracht vrijgesteld van vergunningplicht. Voorbeelden hiervan zijn het aanbrengen van een dakkapel, of een balkon. Een dergelijke uitbreiding in de beschermingszone heeft geen effect op de waterkering en het beheer van de waterkering. In de kernzone van de waterkering zijn uitbreidingen niet zonder meer mogelijk, omdat het kan leiden tot het niet meer bereikbaar zijn van de waterkering voor inspectie en onderhoud. In het geval dat bebouwing in de beschermingszone staat, maar een uitbreiding (zoals een balkon) in of boven het vlak van de kernzone is voorzien, is deze algemene regel dus niet van toepassing. Er geldt in dit geval een reguliere vergunningplicht waarbij zal worden getoetst wat de (on)mogelijkheden zijn.

Particulieren, bedrijven en overheden

De algemene regel is bedoeld voor alle mogelijke eigenaren en gebruikers van gebouwen waar sprake is van werken of werkzaamheden.

Bestaande permanente bebouwing

Deze algemene regel is van toepassing op bestaande permanente bebouwing. Met bestaande bebouwing worden permanente (bouw)werken bedoeld die bij het in werking treden van deze algemene regel al aanwezig waren.

Permanente en semi-permanente (bouw)werken

Zowel permanente als semi-permanente (bouw)werken op en nabij de waterkering kunnen de stabiliteit van de waterkering nadelig beïnvloeden. Het waterschap maakt onderscheid in de beoordeling omdat semi-permanente (bouw)werken doorgaans relatief eenvoudig te verwijderen zijn.

Permanente (bouw)werken zijn duurzaam met de grond verenigd, hebben doorgaans een fundering en zijn doorgaans robuust gebouwd. Deze werken zijn niet zonder vergunning toegestaan. Denk hierbij aan huizen, garages, schuren, en grotere tuinhuisen, met een vorstvrije fundering.

Semi-permanente (bouw)werken betreffen werken die eenvoudig en zonder veel kosten te verwijderen zijn, maar zijn doorgaans minder robuust gebouwd. Denk hierbij aan het plaatsen van kleine tuinhuisjes en overkappingen (al dan niet geplaatst op tegels en/of betonbanden), erfafscheidingen, bestratingen, tuinverlichting, borderranden en meubilair.

Deze algemene regel is alleen van toepassing op permanente (bouw)werken, omdat werkzaamheden en nieuwe werken in of aan dergelijke gebouwen veelal niet van invloed zijn op de waterkering. Voor werkzaamheden en werken aan semi-permanente (bouw)werken wordt verwezen naar de algemene regel voor tuinwerkzaamheden waterkeringen.

Leidingen in en aan bestaande bebouwing

Normaliter is het aanleggen en hebben van leidingen in de buitenbeschermingszone verboden, omdat bij bezwijken een negatief effect op de waterkering kan ontstaan, zoals het ontstaan van een erosiekrater in de grond. Echter, veel voorkomende leidingen in en aan bebouwing hebben gezien de locatie van de leidingen bij bezwijken geen mogelijk negatief effect op de waterkering. Daarom wordt bij vergunningverlening voor een bouwwerk (zoals een woning) doorgaans geaccepteerd dat er leidingen worden aangebracht naar en in de woning. Dit is nu eenmaal onlosmakelijk met elkaar verbonden. Doorgaans wordt aan leidingwerk binnen bebouwing geen eisen gesteld, maar wel aan leidingwerk naar de woning toe, zoals het tracé en materiaaleisen. Bij industriële gebouwen kan het zijn dat wel eisen aan zwaardere leidingen binnen de bebouwing nodig zijn. Voor deze algemene regel is een zo ruim mogelijke vrijstelling voor leidingen gehanteerd, die in vrijwel alle gevallen van toepassing zal zijn, en zonder verzwarende eisen te stellen. Hierbij is voor de maatvoering aangesloten bij de huidige beleidsregels voor leidingen die in de buitenbeschermingszone in de grond worden aangelegd. Bij leidingen tot en met 3 bar en/of 110 mm doorsnede volstaat regulier standaard materiaal. Bij grotere en/of zwaardere leidingen worden verzwarende eisen gesteld aan bijvoorbeeld materiaalsoort en wanddikte. Voor de eenduidigheid wordt in deze algemene regel dezelfde maatvoering gehanteerd. Voor leidingen in particuliere situaties zal deze algemene regel zeker dekkend zijn zonder het stellen van verzwarende eisen. Voor industriële leidingen zal de algemene regel veelal ook van toepassing zijn, enkel bij zwaardere leidingen is de eis dat wordt voldaan aan de geldende NEN normen voor betreffende industrie. Daarin is geregeld hoe het leidingsysteem veilig is, maar ook welke voorzieningen nodig zijn als een leiding bezwijkt. Leidingen worden dan doorgaans automatisch drukloos, en bezwijken van een leiding zal dan niet leiden tot een langere duur van erosie of uitspoeling van de waterkering. Het voldoen aan een NEN norm is vanuit de waterkering geen extra verzwarende eis voor betreffende industrie.

Explosie gevaarlijke inrichtingen

Explosie gevaarlijke inrichtingen kunnen bij bezwijken, ook binnen een pand, leiden tot aantasting van de waterkering. Daarom zijn dergelijke werken binnen de buitenbeschermingszone van de waterkering verboden en uitgesloten van deze algemene regel. Bij explosie gevaarlijke inrichtingen moet worden gedacht aan tanks met ontvlambrandbare vloeistoffen of gassen.

Zorgplicht

Naast de gestelde voorwaarden in deze algemene regel is eenieder gehouden aan zijn/haar zorgplicht. Eenieder is verantwoordelijk voor een veilige en gezonde leefomgeving. Dit betekent dat bij het uitvoeren van werkzaamheden, naast de gestelde voorwaarden, door de initiatiefnemer beoordeeld moet worden of de werkzaamheden veilig uitgevoerd kunnen worden. Denk hierbij aan het wachten met het uitvoeren van graafwerkzaamheden bij hoog water. Bij hoog water vormen graafwerkzaamheden een risico voor de stabiliteit van de waterkering en daarmee voor de waterveiligheid.